

Huvudman

Skellefteå kommun

Beslut

Datum 2024-01-14

Dnr SI 2024:613

Sida 1 (10)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Bygdsiljumsskolan i Skellefteå kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 29 maj 2024

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Skellefteå kommun en anmärkning avseende brist rörande anmälan om fjärrundervisning. Skellefteå kommun ska **senast den 28 februari 2025** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen. Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Om Skellefteå kommun inte vidtar åtgärder inom den angivna tidsfristen kan Skolinspektionen besluta om ett föreläggande riktat till huvudmannen för att åtgärda den konstaterade bristen. Ett sådant föreläggande kan komma att förenas med vite.

Skolinspektionen avslutar ärendet i övriga delar.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2024 genomfört en tillsyn av Bygdsiljumsskolan i Skellefteå kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande garantin för tidiga stödinsatser, särskilt stöd, modersmålsundervisning i engelska, anmälan om kränkande behandling, extra studietid, signering av betygskatalog och anmälan om fjärrundervisning.

Skolinspektionen har den 29 maj 2024 beslutat att förelägga Skellefteå kommun senast den 31 oktober 2024 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande garantin för tidiga stödinsatser, särskilt stöd, modersmålsundervisning i engelska, anmälan om kränkande behandling och extra studietid. Vidare har Skolinspektionen tilldelat Skellefteå kommun en anmärkning rörande signering av betygskatalog och anmälan om fjärrundervisning.

Skellefteå kommun har den 14 november 2024 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet och anmärkningen.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Skellefteå kommun har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder med anledning av anmärkningen samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Anmälan om fjärrundervisning (brist som ännu inte avhjälpats)

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att en ny rutin för anmälan av fjärrundervisning i grundskolan införts.

I kommunikation via mejl med förvaltningsjurist framkommer att skolan bedriver fjärrundervisning läsåret 2024/2025 men att något beslut om fjärrundervisning på aktuell skolenhet inte tagits och följaktligen inte heller någon anmälan om fjärrundervisning gjorts till Skolinspektionen.

Rättslig reglering

I grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan får fjärrundervisning användas i bland annat moderna språk (21 kap. 4 § skollagen).

Fjärrundervisning får bland annat användas om elevunderlaget för en viss skolenhet är så begränsat att ordinarie undervisning inom skolenheten leder till betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för huvudmannen (21 kap. 3 § tredje punkten skollagen).

Fjärrundervisning får användas när elevunderlaget för en viss skolenhet är så begränsat att ordinarie undervisning inom skolenheten leder till betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för huvudmannen. Som huvudregel bör organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för huvudmannen anses föreligga vid ett elevunderlag på färre än fem elever (prop. 2019/20:127 s. 225).

En huvudman som avser att använda fjärrundervisning i ett visst ämne eller i en viss kurs, för extra studietid eller för integrerad samisk undervisning i grundskolan ska fatta ett beslut om det. Huvudmannen får besluta om att använda fjärrundervisning för högst ett läsår åt gången (21 kap. 9 § skollagen).

Huvudmannen ska dokumentera ett beslut om att använda fjärrundervisning. Huvudmannen ska till Statens skolinspektion anmäla ett beslut om att använda fjärrundervisning. Om huvudmannen utför fjärrundervisning åt någon annan huvudman ska det också anmälas (5 a kap. 5 och 6 §§ skolförordningen).

Elever som deltar i fjärrundervisning ska göra det i lokaler som skolenheten disponerar. Vid fjärrundervisning ska det finnas en handledare. I grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan ska handledaren finnas närvarande där eleverna befinner sig. Handledaren ska vara en för detta ändamål lämplig person (21 kap. 12 och 13 §§ skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att Skellefteå kommun alltså inte har anmält beslut om att använda fjärrundervisning till Skolinspektionen.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen.

Skellefteå kommuns verksamhet vid Bygdsiljumsskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller anmälan om fjärrundervisning. Det har inte framkommit något annat än att förutsättningarna är detsamma som

i den av Skolinspektionens beslut av den 24 maj 2024, varför ingripandet kan stanna vid en anmärkning.

Områden där tidigare brister nu bedömts åtgärdade

Garantin för tidiga stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att Skolverkets nationella kartläggningsmaterial i svenska genomförts under höstterminen 2024 och att kartläggningsmaterialet i matematik i förskoleklass planerats att genomföras under höstterminen 2024.

Vidare framkommer att lärarna i samråd med specialpedagogisk kompetens genomför en särskild bedömning av elevens kunskapsutveckling om lärarna utifrån användningen av nationella kartläggningsmaterialen, nationella bedömningsstöden, och nationella proven i årskurs 3, bedömer att det finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 3 i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Samråd med specialpedagogisk kompetens för analys av resultat och särskilda bedömningar genomförs minst två gånger per termin och vid behov planeras fler tillfällen in.

Samråd vid planering av extra anpassningar sker minst två gånger per termin. Vidare besöker personal med specialpedagogiskkompetens regelbundet arbetslaget i det aktuella årskurserna för samtal om detta.

Rättslig reglering

Nationella kartläggningsmaterial ska användas för att kartlägga elevernas språkliga medvetenhet och matematiska tänkande i förskoleklassen (8 kap. 2 § skolförordningen [2011:185]).

Nationella bedömningsstöd ska användas i matematik och svenska eller svenska som andraspråk i årskurs 1 (9 kap. 22 b § skolförordningen).

Det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i lågstadiet om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningsmaterial, nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matematik finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik.

Om det efter en sådan bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som gäller för den aktuella skolformen ska det skyndsamt planeras sådant stöd som anges i 3 kap. 5 § eller göras en anmälan till rektorn enligt 3 kap. 7 § (3 kap. 4 § skollagen).

Samråd ska ske med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning samt vid planering av extra anpassningar i svenska, svenska som andraspråk eller matematik när sådant stöd ges i förskoleklass eller i lågstadiet (3 kap. 4 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten numera uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att samtliga medarbetare vid två tillfällen under höstterminen, den 12 augusti och 30 oktober 2024 informerades om skollagens krav om anmälan till rektor vid behov av att utreda särskilt stöd. Vid informationstillfällena fick samtliga medarbetare diskutera i grupper olika case som sedan togs upp i helgrupp. Den 17 september 2024 hölls en information hölls av förvaltningsjurist för samtliga skolledare inom avdelning grundskola om skollagens regler om utredningsskyldighet vid bland annat anmälan om särskilt stöd och rektors ansvar. Vidare framgår att uppföljning av rutinerna för anmälan om särskilt stöd har skett med medarbetare på arbetslagstid och vid individuella samtal med skolledningen. En dialog har också skett med speciallärare och specialpedagog på skolan under slutet av vårterminen och början av höstterminen 2024 om de rutiner som skolan har angående anmälan om behov av särskilt stöd.

Av huvudmannens redovisning framgår att det inte inkommit några anmälningar om behov av särskilt stöd under perioden 29 maj till 31 oktober 2024 och därför har inga utredningar om behov av särskilt stöd påbörjats.

Under perioden 29 maj 2024 – 31 oktober 2024 har det inte avslutats någon utredning om särskilt stöd varför inga beslut är fattade i frågan.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att eleven är i behov av särskilt stöd ska eleven ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 7 § skollagen).

Alla som arbetar i skolan har ett ansvar för att uppmärksamma de elever som behöver särskilda stödåtgärder och att föra detta vidare till rektorn. Anmälningsskyldigheten kan i det enskilda fallet gälla en lärare, personal inom elevhälsan eller annan skolpersonal. Vem som är anmälningsskyldig beror på i vilket sammanhang stödbehovet blir känt. Om en elevs stödbehov uppmärksammas av en lärare inom ramen för den undervisning som läraren ansvarar för, är läraren skyldig att anmäla detta till rektorn. Med uttrycket "andra svårigheter i sin skolsituation" avses sådana situationer där en elev behöver särskilt stöd även om det just då inte finns anledning befara att han eller hon inte ska nå de kunskapskrav som minst ska nås (prop. 2009/10:165, s. 664).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning enligt 3 kap. 7 § skollagen visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Modersmålsundervisning i engelska

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att modersmålsundervisning i engelska för läsåret 2024/2025 är förlagd utanför den garanterade undervisningstiden på onsdagar i anslutning till skoldagen och att så kommer vara fallet även kommande läsår.

Rättslig reglering

Elever som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska, har språket som dagligt umgängesspråk i hemmet och har grundläggande kunskaper i språket ska erbjudas modersmålsundervisning. Även elever som tillhör någon av de nationella minoriteterna ska erbjudas modersmålsundervisning i elevens nationella minoritetsspråk (10 kap. 7 § skollagen).

Modersmålsundervisning får anordnas som språkval i grundskolan och specialskolan, som elevens val, inom ramen för skolans val eller utanför den garanterade undervisningstiden (5 kap. 8 § skolförordningen).

Den garanterade undervisningstiden är fördelad i en timplan (9 kap. 3 § skolförordningen). Elever i lågstadiet är garanterade 60 timmars undervisningstid i engelska och elever i mellanstadiet är garanterade 220 timmars undervisningstid i engelska (bilaga 1 till skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten numera uppfyller föfattningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Anmälan om kränkande behandling**Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Av huvudmannens redovisning framgår att inför läsårstarten 2024/2025 genomförde förvaltningsjurist ett informationsmöte för all personal på skolan om skollagens krav om att anmäla kränkande behandling. Vidare fick personalen information om kommunens verksamhetssystem för att hantera anmälningar av kränkande behandling samt diskutera olika case och hur de skulle agera i dem, både i mindre grupper och i helgrupp. I redovisningen framkommer att det under perioden 29 maj till 31 oktober 2024 inkommit två anmälningar om kränkande behandling.

Rättslig reglering

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Första stycket första och andra meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567). (6 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten numera uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att alla elever läsåret 2024/2024 erbjuds studietid på onsdagar mellan 14.30-16.30 i direkt anslutning till skoldagen och att pedagogerna på skolan ansvarar för att planera och genomföra den extra studietiden.

Rättslig reglering

Elever i årskurs 4–9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör (10 kap. 5 a § skollagen).

Av prop. 2021/22:111 s. 20 framgår det att kostnadsfri skolskjuts bör anordnas på så sätt att eleverna inte ska behöva avstå från att delta i extra studietid. Vid planeringen av studietiden behöver hänsyn därför tas till att elever som deltar kan ha behov av skolskjuts.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten numera uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Signering av betygskatalog

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att huvudmannen vidtagit åtgärder i form av att se till att det i verksamhetssystemet för betygskatalog nu är möjligt för de undervisande lärarna att signera varje elevs betyg i betygskatalogen. Förändringen genomfördes under vårterminen 2024 innan betyg skulle sättas.

Handläggare på den centrala barn- och elevadministrationen hade inför lansering av förändringen genomgång med samtliga rektorer och skoladministratörer som i sin tur har haft genomgång med lärarna på varje skolenhet. Det har även sammanställts en manual med exempel på hur det ska se ut i betygskatalogen som kommunicerats till lärarna.

Rättslig reglering

Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen). Betyg ska sättas i grundskolans ämnen i slutet av varje termin från och med årskurs 6 i de ämnen som eleven har fått undervisning i under terminen (10 kap. 15 § första stycket skollagen).

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn (3 kap. 16 § skollagen). I 6 kap. 3–6 §§ skolförordningen finns kompletterande bestämmelser om vem som ska besluta om betyg.

Bestämmelserna i 3 kap. 16 § andra stycket skollagen gäller inte för lärare som saknar legitimation och är anställda utan tidsbegränsning för att bedriva undervisning i (1) modersmål eller (2) som avses i 2 kap. 17 § skollagen. Första stycket gäller bara i de fall läraren bedriver sådan undervisning som avses i samma stycke 1 eller 2 (6 kap. 5 § skolförordningen).

Beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog. Rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs (6 kap. 10 § skolförordningen).

Enligt Skolverkets föreskrifter om betygskatalog (SKOLFS 2011:123) ska betygskatalogen utformas så att den skyddas mot förlust och olovlig ändring samt så att dokumentets äkthet över tiden kan säkerställas (3 §). Den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Om

betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt (7 §).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten numera uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av utredaren Fredrik Asplén

Utredaren Magnus Ledman har varit föredragande i ärendet